

Asia: Oulun kaupungin omistamien vesialueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

Oulun kaupunki
satu.pietola@ouka.fi, kirjaamo@ouka.fi

Lausunto

1 Johdanto

Oulun kaupunki on pyytänyt Luonnonvarakeskuksesta (Luke) lausuntoa Oulun kaupungin omistamien vesialueiden hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta vuosille 2025-2029. Vesialueen omistajana Oulun kaupunki laatii noin viiden vuoden välein oman kalataloudellisen hoito- ja käyttösuunnitelman. Kaupungin omistamien vesialueiden kalataloudellinen käyttö- ja hoitosuunnitelma sisältää kaupungin kannalta keskeiset kalataloudelliset tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelma vuosille 2025-2029 on järjestyksessään yhdeksäs.

2 Lausunto

Yleisellä tasolla Luonnonvarakeskus pitää hyvänä sitä, että Oulun kaupunki suunnittelee säännöllisesti ja järjestelmällisesti omistamiensa vesialueiden käyttöä ja hoitoa niin kalatalouden kannalta kuin laajemminkin. Oulun kaupungin vesialueet ovat kalataloudellisesti varsin merkittäviä ja alueen vesiin tehdään vuosittain erittäin mittavia velvoiteistutuksia mm. Oulun Veden, Oulun Energia Oy:n ja Fortum Oy:n toimesta. Vaelluskalojen osalta (lohi, taimen ja siika) velvoiteistuksien tuottoa voidaan myös hyödyntää vahvasti, sillä luonnontuotannon mahdollisuudet Oulujoen pääuomassa ovat tällä hetkellä hyvin heikot, jokisuussa lisääntyvää siikaa ja Hupisaarten puroissa lisääntyvää taimenta lukuun ottamatta. Lohen ja taimenen osalta velvoiteistukset ovat myös hyvin erotettavissa luonnon alkuperää olevista kaloista, joka mahdollistaa pyynnin kohdistamisen nimenomaan velvoiteistukkaisiin.

Hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksen yksityiskohdista Luke kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin:

- 4.2. Muiden omistamat vesialueet. Luonnonvarakeskus pitää hyvänä ja tärkeänä, että Oulun kaupunki on mukana Iijoki-sopimuksessa ja Kiiminkijoen vesistövisiossa. Molemmilla joilla on käynnissä laajoja hankkeita, joilla pyritään mm. parantamaan jokien vedenlaatua, palauttamaan vaelluskaloja ja vahvistamaan jokien luontaista kalastoa. Esimerkiksi Kiiminkijoella on merkittävästi suurempi potentiaali lohen luonnontuotannon käynnistämiseen ja ylläpitämiseen kuin Oulujoella.

- 5.1. Kalastusalueet ja lupaehdot. Suunnitelmaluonnokseen olisi hyvä lisätä kartta, johon kaupungin erilliset kalastusalueet on merkitty. Nyt ne on kuvattu vain sanallisesti.

- 5.3. Toteutuneet kalaistutukset. Tässä yhteydessä olisi hyvä lisätä mukaan myös Fortum Oy:n velvoiteistustiedot, koska ne käytännössä kohdistuvat Oulun kaupungin vesialueille ja tuottavat sinne kalastettavaa. Tämä myös avartaa kuvaa alueen istutustoiminnan laajuudesta. Nahkiaisten ylisiirtojen tuloksellisuutta olisi myös syytä selvittää. Oulujoen ylisiirtovelvoite on 50 000 nahkiaista vuodessa, mutta ylisiirroista huolimatta Oulujoen nahkiastilanne on heikentynyt. Yhtenä syynä tähän on pidetty mm. sitä, että voimalaitosaltaat soveltuvat heikosti nahkiaisen toukkien elinalueiksi.

- 7.1. Kalakantojen kestävä tason ja kehittämisen toimenpiteet (Merikosken

14.11.2024

3774/00 04 05/2024

alueen kehittäminen). Merikosken alue on helpoin ja potentiaalisin vaelluskalojen luonnontuotannon käynnistämiseen soveltuva alue koko Oulujoen pääuomassa ja alueen kehittäminen on Luken näkemyksen mukaan kannatettavaa.

Minimissään ja nopeimmin kehittämistyössä kannattaa toteuttaa pohjapatojen vaellusesteellisyyden vähentäminen, sillä tämä mahdollistaa vaelluskalojen helpomman nousun Oulujokeen (yläkalatien kautta) ja myös Hupisaarten puroihin erityisesti ohijuokсутusten aikana.

- 7.2. Saalisvarmuuden kasvattamisen toimenpiteet (kalaistutukset).

Vapaaehtoisten kalaistutusten toteuttamista sekä määrien että istutettavien lajien osalta kannattaa harkita. Oulujokeen ja sen suistoon istutetaan velvoiteistutuksina jo nyt erittäin suuria määriä mm. siikaa. Kalastuslain (279/2015) tavoitteena on kalojen luontaisen elinkierron palauttaminen, huomioiden myös muun vesiluonnon suojelu ja monimuotoisuus. Runsaat istutukset eivät vastaa laissa esitettyä tarkoitusta. Kirjolohen osalta Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että sitä on suunniteltu istutettavan vain sellaisiin kohteisiin, mistä ne eivät pääse levittäytymään muille vesistöalueille.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.11.2024 klo 11:04:09.

Lausunnon valmistelija(t):

Panu Orell

Ville Vähä

Liitteet:

Tiedoksi: